

Tvář venkova

Tvář venkova

© Obec Třanovice a Mikroregion Podblanicko

Publikace vydána s podporou Ministerstva pro místní rozvoj ČR a Spolku pro obnovu venkova ČR

ISBN 978-80-254-8685-6

Úvod

Svět jako vesnice. Každý z nás vnímáme svět skrze lidi v něm. Těch si člověk může pamatovat snad dva tisíce. Více nebo méně? To je vesnice každého z nás, to jsou známí lidé, to jsou známé tváře. Svět vnímáme také prostřednictvím věcí, také ty mají svou tvář.

V publikaci, kterou otevíráte, naleznete fotografie staveb a krajiny. Ukazují různé tváře našeho venkova. Mohou být krásné, výjimečné nebo docela obyčejné, tak jako znáte tváře lidí z Vaší vesnice. Tak jako se s lidmi můžete zastavit a popovídat si, i fotografie vybízí k rozhovoru o stavbě nebo jiné akci a snažení lidí, které ji předcházelo. Jaká byla jejich očekávání a co se jim splnilo.

Stavby a akce shromážděné v publikaci byly realizovány v posledních 20 letech, tedy od doby vzniku Programu obnovy vesnice, projednaného vládou České republiky dne 29. května 1991 a později v názvu upraveného na Program obnovy venkova. Venkov, takto poprvé podpořený vládou, však nespolehal jen na její pomoc, opíral se, jak tato publikace dokumentuje, především o vlastní síly. V posledních letech mu napomohly zejména evropské programy.

Čím déle se zastavíme a budeme naslouchat venkovu, tím více si uvědomíme, že vedle sebevědomí jeho obyvatel potřebuje každá vesnice svou vizi a své odborníky. Venkov nejsou jen sídla, ale také krajina a domov. Tak jako je v rodině důležitá sounáležitost všech jejích členů, i vesnici charakterizuje pospolitost. A že efektivnější než dotace je dostatek vlastních prostředků i těch nejmenších obcí.

Obnova rodiny, péče o vesnickou pospolitost, vstup do krajiny, zajištění účasti odborníků a přijetí spravedlivějšího rozpočtového určení daní jsou nejdůležitějšími úkoly obnovy venkova dalšího období.

Dovolte mi poděkovat všem, kteří se na přípravě této publikace podíleli – starostům, projektantům, autorům textů a fotografií. Dík patří Ministerstvu pro místní rozvoj za finanční podporu vzniku publikace a také Ministerstvu zemědělství a jeho pozemkovým úřadům za věcnou pomoc s přípravou částí, týkajících se pozemkových úprav.

Mgr. Eduard Kavala
předseda Spolku pro obnovu venkova ČR

Kostelík sv. Jana v Modré

Ing. arch. Zdeněk Špičák, 2000 | okr. Uherské Hradiště

Obec Modrá se k Programu obnovy vesnice přihlásila bezprostředně po jeho vzniku a jedním z prvních projektů v rámci tohoto programu byla postupná realizace repliky staroslovanského kostelíku, postaveného kolem roku 800. Myšlenku inicioval starosta obce Miroslav Kovářík, odborným garantem byl PhDr. Luděk Galuška, CSc. Na výstavbě se podíleli jak prostřednictvím sbírky, tak i fyzicky místní občané včetně dětí. Kostelík je stavbou ekumenickou, konají se zde bohoslužby, výstavy, koncerty a svatební obřady.

Archeoskanzen v Modré

Ing. Josef Pavliš, Ing. Klára Königová, Miroslav Kovářík, Mgr. Vít Hrdoušek,
PhDr. Luděk Galuška, CSc., Mgr. Miroslav Vaškových, Ph.D., 2004 | okr. Uherské Hradiště

Na výstavbu kostelíku sv. Jana navázal záměr představit nejvýznamnější období zdejší lokality – období Velké Moravy v podobě Velkomoravského sídliště středního Pomoraví s aktivitami, ukázkami řemesel i živými zvířaty. Skanzen je místem setkávání občanů a cílem mnoha školních výletů a exkurzí.

Zvonička Láz

Ing. arch. akad. arch. Jan Vrana, 1997
| okr. Příbram

Tehdejší starostka paní Alena Vacková chtěla zvelebit zanedbaný obecní pozemek uprostřed vesnice. Vznikla myšlenka postavit zvoničku a dokonce zadat úkol architektovi. Z pěti předložených variant zastupitelstvo vybíralo, rady si nevědělo. Starostka nakonec svěřila výběr architektovi a začalo se stavět, částečně svépomocí. V dobrovolné akci občané Lázu v okolních lesích a polnostech nasbírali vhodný kámen a odborná firma zvoničku postavila. Vlastní zvon vylila a osadila firma Manoušek. Po dokončení stavby nastaly velké rozpaky části obyvatel, kteří očekávali tradiční více méně sakrální objekt ve stylu 19. století. Řešení jiné, nové, na místním materiálu a tradici založené nakonec došlo uznání. Místo se stalo součástí cyklistické stezky, je často navštěvované a stalo se symbolem Lázu. Zvonička je uváděna ve všech vydávaných publikacích obce a je i ústředním motivem místních pohlednic.

V průběhu studia architektury jsem se svými kamarády pořádal výtvarné plenéry na naší chalupě na Pražmě. Začátkem devadesátých let jsme dělali i dočasné krajinné instalace. V rámci toho vznikla myšlenka zhmotnit něco trvalejšího – odkazujícího k transcendentnu. Ideální byla boží muka. Po rozhovoru s tehdejším farářem Sviencekem jsme určili i téma typické pro Slezsko – sochu odpočívajícího sedícího Krista.

Boží muka Pražmo

Ing. arch. Marek Štěpán, 1994 | okr. Frýdek-Místek

Protože jsme neměli na stavbu žádné peníze, jako základní materiál byl zvolen místní kámen – ze zahrady, lesa a řeky. Poté, co jsem se ubezpečil, že obec nemá žádné výhrady, pustili jsme se do stavby. Jeden rok vznikla během jednoho týdne kamenná stavba trojbokého jehlanu s lucernou z režného zdiva, druhý rok byla osazena socha sedícího Krista, kterou jsem tesal ze starého kostelního schodu. V lucerně je uložena hrouda červeného skla jako srdce. Tato boží muka jsou zároveň mým poděkováním rodičům a předkům. Marek Jan Štěpán

Kaple sv. Václava v Bílce | obec Bořislav

Akad. arch. Ivan Nosek,
prof. Jan Koblasa, 2000 |
okr. Teplice

Původní kaplička sv. Václava byla postavena v roce 1639, nová obecní kaple se datuje rokem 1736, poutě se zde konaly až do konce 2. světové války. Za komunistického režimu byla kaplička zcela odstraněna, údajně proto, že její stěny narušovaly kořeny sousední lípy. Po listopadu 1989 navrhl architekt Nosek výstavbu nové kruhové stavby, která i přes zásadní demolice v místě vrací celé návsi opět středový význam. Na kapli navazuje Cesta přátelství se 14 zastaveními, které vznikly ze společných setkání českých a německých sochařů a je s ní spojeno založení občanského sdružení, které stmeluje obyvatele a přátele této vesničky pod Milešovkou.

Kaple Panny Marie v Biskupicích

Ing. arch. Josef Kupka, 1997 |
okr. Zlín

Myšlenka postavit v obci kapli vznikla po 2. světové válce. Nepřál jí pozdější totalitní režim, podařilo se ji zrealizovat až po roce 1989. Iniciátorem výstavby se stal starosta se zastupitelstvem obce. Projektová příprava byla pořízena v roce 1995, stavba byla zahájena na jaře 1996. Kaple je umístěna ve středu obce mezi silnicí a potokem, který spolu se stávající zelení vytváří přírodní rámec kaple. Nevelká kaple vybavená kůrem, sakristií, zpovědnicí a WC pojme k sezení a stání 90 osob. Oltářní obraz a nepravou vitráž vytvořil Zdirad Čech, křížovou cestu v dřevěném reliéfu Vladimír Ptaszech.

Kaple sv. Anežky České v Březůvkách

Ing. arch. Jaroslav Meluzín, Ing. Vít Kolmačka, 2002 | okr. Zlín

Na jaře v roce 1990 posvětil na Velehradě papež Jan Pavel II. základní kámen pro výstavbu kaple sv. Anežky České v Březůvkách. Místo pro ni bylo vybráno na návrší u hřbitova, rozlehlé i panoramaticky hodnotné. Dispozice tvaru kosočtverce vymezila hlavní liturgický symetrický prostor. Kaple je pojata ve smyslu trojjednosti Boha. Jedna společná hmota budovy má společenství tří vrcholů stavby. Prvním je střed jehlanové střechy kostelní lodi, druhým je věž zvonice a třetím je štít se sochou sv. Anežky České. Budova je zakryta břidlicí, která kontrastuje s čistě bílými fasádami. Vzhled kaple působí svátečně a důstojně. Využití dřeva v konstrukčních prvcích interiéru a exteriéru, kamenná krytina a pískovcový obklad soklu posouvá dílo do oblasti tradiční architektury a vyhýbá se jakýmkoliv avantgardním výstřelkům.

Kostel sv. Ducha v Šumné

Ing. arch. Marek Štěpán, 2009 | okr. Znojmo

V neděli 14. září 2009 odpoledne vysvětil brněnský biskup Vojtěch Cikrle kostel Svatého Ducha v Šumné na Znojemsku. Posvěcení kostela připadlo na rok, kdy si Šumná připomíná 210 let od svého založení. Kostel se stavěl tři roky. Chrám bude sloužit místním věřícím k pravidelným bohoslužbám, k nimž se posledních jedenáct let scházeli v sále obecního úřadu. Hlavním tahoumem výstavby byl kněz Marek Dunda ze společenství katolických kněží Fatym z Vranova nad Dyjí. Budova kostela je umístěna na do této doby neutěšené veřejné ploše. Nově a jasněji definuje trojúhelníkový prostor návsi. Kostel intimních rozměrů má obdélníkový půdorys velikosti 18 x 9,3 m, rozdělený na věž, loď a záměr. Aby se nevelká hmota kostela urbanisticky uplatnila, je opticky zvětšena vstupní hranolovou věží – ta tvoří hmotnou dominantu.

Kaple sv. Floriána v Řepištích

2008 | okr. Frýdek-Místek

Rekonstrukce kaple sv. Floriána v Řepištích je zajímavým příkladem komunitního projektu obnovy venkova, kdy s málem financí lze vytvořit velké a trvalé hodnoty. Chátrající stavbu obec získala do svého majetku v roce 2007. Následně byli do projektu zapojeni dospělí i děti. Občané přispěli prací a pomocí při rekonstrukci, děti základní školy výrobou 30 sošek Floriánů v keramickém kroužku, pan farář obřadem svěcení a mladí hasiči svou pravidelnou starostí o výzdobu v kapli. Na realizaci se finančně podílel Pivovar Radegast v Nošovicích. Aktivní účastí v projektu si děti vytvořily důležité vazby ke své rodné obci, ke svému bydlišti. Krásná galerie dětských Floriánků uvnitř kaple je natrvalo tímto pojátkem.

Kaple Jména Panny Marie v Kamenných Žehrovicích

Ing. arch. Tomáš Kocourek, 2009 | okr. Kladno

Na zatravněné návsi stávala kaplička, která byla odstraněna minulým režimem v 70. letech 20. století. Obnovu – novostavbu kaple – iniciovalo za podpory obyvatel místní občanské sdružení Žehrovák. Cílem bylo vytvořit novou dominantu návsi, prostor pro církevní a světské obřady i pro další příležitostné kulturní akce. Na stavbu s mariánskými symboly přispívali v rámci sbírky obyvatelé obce, za režijní ceny se na ní podíleli místní řemeslníci a firmy, podstatnou část nákladů pokrývala i dotace ze státního rozpočtu.

Kostel sv. Ambrože ve Vícově | město Přestice

Ing. Jindřich Rineš, 2010 | okr. Plzeň-jih

Členové Spolku pro záchranu historických památek Přesticka, kteří v tomto kostele prováděli průvodcovskou službu, upozornili koncem roku 2004 na četné velké trhliny. Statické zajištění bylo dokončeno v roce 2007 s podporou z Havarijního programu Ministerstva kultury, Plzeňského kraje a veřejné sbírky. V témže roce byl kostel předán římsko-katolickou církví do vlastnictví města. Obnova kostela byla dokončena novou fasádou. V současné době zde probíhají pravidelné koncerty: v září v rámci Haydnových hudebních slavností koncert klasické hudby, o první adventní neděli koncert dětských pěveckých sborů. Na Velikonoční pondělí je zde sloužena mše.

Kostel sv. Ludmily v Suché Lozi

Ing. arch. Tomáš Černoušek, Ing. František Zajíček, 1999 | okr. Uherské Hradiště

Kostel svaté Ludmily je výsledkem staleté touhy občanů po Božím domě v obci zmařené v letech 1947 a 1968. Unikátní stavba s kruhovým půdorysem má poutavou dřevěnou klenbu, která umocňuje dojem povznesení ducha k nebi. Stavba byla postavena obrovským přičiněním věřících z obce prací, sbírkami a dary.

Kostel sv. Cyrila a Metoděje v Nedachlebicích

Ing. Miroslav Maršálek, 1998 | okr. Uherské Hradiště

Všechno začalo prací našich předků, kteří začali nejprve stavět boží muka, pak zvonice, které jim sdělovaly čas modlitby a čas práce, ale ohlašovaly i odchody jejich sousedů na věčnost, jež hlas zvonů doprovázel na poslední cestě. Pak už logicky zbývalo postavit kostel, Boží dům, místo pro shromáždění věřících k modlitbě, k setkání a k promluvě s Bohem. V roce 1934 byl ustaven spolek Kostelní jednota, který zakoupil pozemek pro jeho výstavbu. Přes útlum aktivit spolku v době války a po roce 1948 je nově utvořenou kostelní radou v roce 1994 získán nový pozemek a postupně s pomocí nejrůznějších sbírek, podpory arcibiskupství olomouckého, obce a dobrovolné práce občanů dílo dokončeno.

Kostel sv. Václava ve Václavovicích

Ing. arch. Tomáš Černoušek, Ing. František Zajíček, 2001 | okr. Ostrava-město

Kostel svatého Václava je dílem vytrvalosti, obětavosti a dobré vůle. Již před 100 lety započali místní občané s intenzivní přípravou stavby a zakoupili pozemek. První a posléze druhá světová válka znemožnily jejich záměr. V obci, která se v dobách komunistické vlády jevila jako „velmi oddaná“, se ihned po „sametové revoluci“ pustila do práce hrstka nadšenců, kteří dokázali výhradně z dobrovolných darů místních lidí, lidí z nejbližšího okolí i zahraničí vybudovat nádhernou dominantu obce, která plně působí v duchu křesťanské tradice. Je místem setkávání věřících, ale i místem pro kulturní život v obci.

Oprava fasády kostela sv. Jakuba Většího v Nečtinech

Ing. arch. Jitka Pohořalá, 2001 |
okr. Plzeň-sever

Oprava byla směřována úmyslně do významného přelomu tisíciletí roku 2000–2001. Cílem akce totiž nebyla pouhá oprava kulturní památky, ale především spolupráce obce, veřejné správy, spolků, německých rodáků, a duchovních správců území, která přispěla ke zlepšení vztahů Čechů a Němců na území bývalých Sudet a rozšíření zájmu místních obyvatel o kulturní památky a duchovní stránky života. Protože většinu prací prováděli zaměstnanci obce a místní řemeslníci, byla tato akce i prohloubením vztahu ke svému bydlišti. Pro Nečtiny je toto společné dílo s bijícími věžními hodinami, zářivou barvou fasády a nočním nasvícením, kdy je kostel viditelný ze všech příjezdových stran, symbolem nově se tvořící identity, zdravého sebevědomí a otevřenosti všem přátelským nabídkám.

Obnova kostela sv. Prokopa v Nezdicích

Ing. arch. Jan Soukup, 2010 | okr. Plzeň-jih

Historie kostela sahá až do XI. století, kdy byla na malém návrší na pravém břehu řeky Úhlavy postavena zřejmě románská kaple, přestavěná ve XIV. stol na gotický kostelík. Roku 1862 dal obnovit nezdicickou farnost, vystavět novou faru a opravit kostel i jeho interiér tehdejší majitel červeno-poříčského panství Ferdinand V. Habsburský, do roku 1848 císař rakouský a král český. Obec Nezdice převzala v lednu 2008 tuto památku od římsko-katolické církve a s podporou z Programu rozvoje venkova, Krajského úřadu Plzeňského kraje, veřejné sbírky a přímých darů realizovala rozsáhlé opravy. Kostel nadále zůstává zachován pro již jen příležitostné bohoslužby a nachází i další život jako koncertní prostor a pro světské účely jako místo setkávání se silným historickým a duchovním nábojem.

Obecní dům v Lukovečku

M. A. Svatopluk Sládeček, Ing. arch. Daniela Babíčková, 2009 | okr. Zlín

Budova obecné školy v obci byla stejného typu, jaký se od doby Rakouska-Uherska vyskytoval po celém českém a moravském venkově. V této podobě byla škola využívána ještě v minulém století. Jen okna změnila rozměry a proporce a z fasády zmizel původní dekor. Představitelé obce se rozhodli pro opravu objektu a jeho nové využití jako obecního sálu a klubovny. Hlavním úkolem přestavby a přístavby bylo dobudovat hygienické zázemí a vytvořit dostatečně velký sál. Vše ostatní bylo provedeno nejjednodušším možným způsobem bez jakýchkoli dotací. Změnou okenních otvorů, jejich formátů a osazení se vrátila budově její dávno minulé „obecní“ tvář.

Radnice v Bernarticích

Ing. arch. Petr Mikolášek, 2003 | okr. Písek

Když řeknete starostovi, že pracuje v ošklivé radnici, mohl by se urazit. Tehdejší bernartický starosta Ladislav Bouška naštěstí souhlasil. Pamatoval si totiž, že bývaly doby, kdy budova radnice byla sice už omšelá, ale milá na pohled. Do doby, než v šedesátých letech přišli zedníci, otloukli se štukem všechny dekorace, dělená okna nahradili vyklápěcími a fasádu nahodili šedým břizolitem. Rozhovor skončil rychle: Mikolášek posune vývoj sto let dozadu a udělá projekt, zatímco Bouška sežene na rekonstrukci peníze. Návrhu přispělo i padesát dětí ze základní školy – vybarvily v hodinách kreslení černobílé obrysy fasády. Chtěly ji barevnou.

Obecní úřad v Kamenci u Poličky

Ing. Petr Šafář, Ing. arch. Petr Talanda, 2004 | okr. Svitavy

Rekonstrukcí budovy z šedesátých let vznikla nová kancelář v přízemí, nová klubovna pro aktivní sbor hasičů, šatna a garáž pro jejich výjezdní jednotku. V patře se nachází knihovna, malá klubovna a společenský sál s barem a malou kuchyňkou. Malá klubovna je užívána Mysliveckým sdružením, každý týden se v ní scházejí seniorky z obce a je užívána také jako zázemí pro větší akce ve společenském sále. V něm se konají nejen rodinné oslavy, svatby, pohřební hostiny, ale také plesy a dětské karnevaly. V sále se scházejí maminky s dětmi v Klubu Sluníčko, chodí cvičit ženy i muži, celoročně se zde hraje stolní tenis. Pan Mlynář ve spolupráci s obcí každoročně pořádá Vánoční výstavu za pomoci žen z Kamence.

Rekonstrukce radnice ve Fryštáku

Ing. arch. Jaroslav Habarta, 2000 | okr. Zlín

Budova radnice se nachází v jihozápadním nároží náměstí Míru, které je ústředním prostorem města. Byla postavena dle projektu místního rodáka architekta Vladimíra Fišera a dána do provozu v roce 1901. Stávající prostory a jejich technické vybavení po téměř stoletém provozu bylo zastaralé a nevyhovovalo již požadavkům na moderní provoz. Zastupitelstvo města Fryštáku proto v roce 1999 rozhodlo, že ke 100. výročí vzniku budovy bude uskutečněna její celková rekonstrukce. Byly provedeny úpravy ve vnitřní dispozici budovy, výměna celé technické vybavenosti budovy a realizovány nové stylové interiéry. Fasáda do náměstí byla restaurována.

Rekonstrukce obecní budovy v Buchlovicích

Ing. arch. Radoslav Špok, 2004 | okr. Uherské Hradiště

Počátky panské hospody na „ryнку“ sahají hluboko do středověku. Ještě počátkem 19. století byla se vši pravděpodobností jediným pohostinstvím v obci. Zdejší pohostinnosti a noclehu si užil ze 4. na 5. září 1842 Karel Havlíček Borovský, který tudy směřoval z Uher do Brna. Počátkem třicátých let 20. století byla budova zbourána a na jejím místě vyrostl nový hostinec s tělocvičným sálem TJ Orel, později přebudovaným na kinosál. Po roce 1945 zde byla úřadovna národního výboru, od roku 1989 je v nájmu restaurace U Páva. Po celkové opravě budovy v ní zůstal víceúčelový sál a restaurace s novým venkovním posezením.

Obecní dům v Tvarožné Lhotě

Ing. Jan Kruml, 2004 | okr. Hodonín

Obecní dům obsahuje kanceláře obecního úřadu, poštu a klubovny občanských sdružení. Dispozičně na něj navazuje Společenský dům, jenž obsahuje víceúčelový kulturní a tělovýchovný sál s příslušenstvím. Obě budovy vznikly úplnou přestavbou nevyužívané základní školy z přelomu 19. a 20. století. Stojí v sousedství moderního kostela z třicátých let minulého století. Spolu s ním a s budovou školy vytváří kolem široké návsi nové centrum obce. Budova se vstupními žudry, režným cihelným zdívem a plastickou římsou má tradiční venkovské architektonické řešení. Konají se zde mj. i „Slavnosti oskoruší“ – stromů Slovácka.

Hasičská zbrojnice v Bezděkově

Ing. Ivan Šillar, 2006 | okr. Klatovy

Tato budova byla po dlouholetém úsilí dobrovolných hasičů postavena na místě bývalé úpravný vody a její výstavbou je zajištěno nejen odpovídající zázemí pro hasičskou zásahovou jednotku obce kategorie III., ale i společenská místnost vybavená multimediální technikou pro činnost dětských kolektivů a zájmových organizací, výstavy, kurzy apod. s potřebným hygienickým zázemím. Jsou zde umístěny i dva kontejnery evakuačního střediska, v případě povodní a jiných mimořádných událostí budova poskytne nouzové přístřeší cca 50 osobám včetně hygieny a stravování.

Hasičské muzeum v Odlochovicích | obec Jankov

Ing. arch. Tomáš Zlatník, 2009 | okr. Benešov

Muzeum vzniklo z podnětu členů Sboru dobrovolných hasičů, kteří potřebovali důstojný prostor pro umístění své sbírky historické hasičské techniky, do té doby ukryté v různých stodolách. Jako nejvhodnější byl vybrán dosud nezastavěný rohový pozemek přímo na návsi. Za výrazné podpory starosty obce p. Josefa Kocourka byly v létě roku 2007 zahájeny projektové práce. Objekt je koncipován ve stylu postmoderního historismu, který vhodně zapadá do daného venkovského prostředí a vedle odlochovického zámku tvoří jednu z dominant obce. Samotná stavba byla dotována ze státního rozpočtu i fondů EU.

Zámek v Chanovicích

Ing. arch. Jiří Kučera, 2009 | okr. Klatovy

Do roku 1995 byl zámecký areál v majetku čtrnácti různých vlastníků. Část staveb byla v havarijním stavu. Tehdy obec celý areál vykoupila a zahájila postupnou stavební záchranu za finanční podpory celé řady institucí a desítek dotačních projektů. Nejprve byl pročištěn park, v něm opraveny vodní nádrže a prováděny dosadby. V provozu jsou zde základní škola, knihovna, informační středisko a víceúčelový sál. Plochy hospodářského dvora a zámeckého parku jsou volně k dispozici veřejnosti. V obnovených sklepeních zámku, bývalé tvrzi a v prostorách klenutých maštálí jsou expozice lidových řemesel Pošumaví.

Tradice Slovácka v Blatničce

Ing. Jan Kruml, 2008 | okr. Hodonín

Budova bývalé školy byla rekonstruována pro činnost obecně prospěšné společnosti „Tradice Slovácka“. Tato instituce pečuje o udržování lidové kultury. Provozuje odbornou dílnu, kde se šíjí a dokumentují lidové kroje. V sále podkroví pořádá výstavy a školení. Dnes je zde zaměstnáno 10 zkušených lidí, kteří se snaží zachovat a předat tradice nejen tvorby lidových krojů, ale i různých řemesel. Budova byla cíleně obnovena v původním rázu. Rekonstrukce byla podpořena ze Společného regionálního operačního programu. Její otevření v srpnu 2008 se stalo oslavou folkloru kraje.

Muzeum v Lukách nad Jihlavou

Ing. arch. Zuzana Hruběšová, 2003 | okr. Jihlava

Muzeum v Lukách nad Jihlavou se nachází ve středu obce na začátku ulice Školní v domě č. p. 20, nazývaném „U Holubů“. Myšlenka tohoto muzea vznikla již v roce 1999. Následně obecní zastupitelstvo v roce 2000 rozhodlo o koupi zmíněné budovy. V roce 2001 byly zahájeny renovační práce opravou střechy a skončily na konci roku 2003. Podle návrhu Ing. arch. Zuzany Hruběšové zahájila místní firma výrobu a následně i montáž vnitřního vybavení a zařízení budovy muzea. Práce na zařizování muzea nejsou zdaleka u konce. Je třeba dokončit úpravy stodoly pro výstavu zemědělského nářadí a zařízení, dále sklepů a půdy.

Obnova sedlcké jizby v Nivnicích

Ing. Vladimír Výmola, 2003 | okr. Uherské Hradiště

Obec národopisně patří ke Slovácku, podoblasti uherskobrodského Dolňácka. Dům postavený v roce 1882 náleží mezi nejstarší historické domy v obci, kde je zachováno původní zdivo, trémový záklopový strop v obytných místnostech i původní výplně otvorů. Okrová fasáda s modrou podrovnávkou nese stopy zlidovělého empíru. Jedná se o typické hospodářské stavení, vpředu obytná místnost, ve dvorní části kuchyně, dvě komory a stáje s kůlnou. Původní majitel prodal objekt obci, která jej využívá pro kulturně – společenské účely. Po obnově byl na tomto místě zřízen památník historie obce, vystaveny jsou předměty a vybavení typické nivnické jizby, krojové součásti i nářadí. Jsou zde rovněž prostory pro klubovou činnost místního vlastivědného spolku, který o dům pečuje.

Domek zvěrokleštiče v Komni

Ing. arch. Jiří Hloušek, 2008 | okr. Uherské Hradiště

Stavení č. p. 6 stojí v centru obce u hlavní cesty naproti budovy školy, v blízkosti kostela sv. Jakuba Většího. Pochází pravděpodobně z 2. poloviny 19. století. Obec Komňa vykoupila v roce 2006 dům, který byl dlouhá léta neobývaný a neudržovaný, v havarijním stavu. Po náročné stavební obnově (jež zahrnovala opravu střechy, omítek vnějších i vnitřních, nátěr fasády, výměnu dožilých výplní otvorů za kopie původních, nátěry výplní otvorů, úpravy interiéru aj.) dům slouží jako místní muzeum zvěrokleštičů (miškářů) s ukázkou bydlení před 150 lety. Péče a následné využití této a dalších lidových staveb (např. obnova patrové komory u č. p. 33, ve které byl realizován v roce 1992 Památník J. A. Komenského) je dokladem mimořádného pochopení zejména ze strany obecního úřadu a občanů obce.

Rodný dům bratří Úprků v Kněždubě

Ing. arch. Edita Vlčková, Mgr. Vít Hrdoušek, 2004 | okr. Hodonín

Obec Kněždub je tradiční slovácká vesnice známá svým folklorem a jako rodiště umělců Úprků. Nově opravený rodný dům bratří Úprků v Kněždubě se zdobenou štukatérskou omítkou poukazuje na typickou selskou architekturu Slovácka. V usedlosti je situována expozice domácího interiéru z konce 19. století a exponáty dokládající život a dílo známých umělců Slovácka, malíře Joži Úprky (1861–1940) a sochaře Franty Úprky (1868–1929), otevřená je pro veřejnost od května do října. Dům leží nedaleko kněždubského „Slováckého slavína“, kde jsou oba bratři pohřbeni pod korunami stoletých lip. Objekt byl opraven obcí za podpory Mikroregionu Strážnicko a místních spolků v rámci Programu obnovy venkova – dotačního titulu, zaměřeného na využití metod evropské iniciativy LEADER.

Záchrana barokní sýpky v Luděřově | obec Drahanovice

Ing. arch. Iveta Trtílková, 2010 | okr. Olomouc

Sýpka je jedním z pozůstatků bývalé tvrze, v jejíž historii se vystřídal mnoho majitelů, jako první je zaznamenán v roce 1349 Ludeř z Luděřova. Dnešní podoba objektu odpovídá přestavbě ze 17. století, kdy začal sloužit jako sýpka Náměštského panství. Občanské sdružení U nás bylo založeno v roce 2005 na záchranu pozůstatků bývalé Luděřovské tvrze a dalších památek Luděřova. Hybným momentem pro vznik sdružení bylo rozhodnutí obce Drahanovice o likvidaci sýpky. Po zápisu sýpky do Ústředního seznamu kulturních památek ČR ji sdružení odkoupilo od obce za symbolickou cenu 1,- Kč. Prvním krokem k záchraně sýpky bylo vypracování studie využití objektu a projektové dokumentace jeho obnovy z prostředků Regionu Haná. Od roku 2008 se daří získávat podporu pro záchranu a obnovu objektu jak z programů Ministerstva kultury ČR, tak Olomouckého kraje. Po sanaci části konstrukce krovu a výměně střešní krytiny byla otevřena první expozice, věnovaná historii vesnice Luděřov a sýpky samotné. V dalších etapách bude v části přízemí sýpky vybudována dílna řemesel, v prvním poschodí ubytovna pro cykloturisty a v podkroví expozice uměleckých řemesel.

Tvrz ve Lnářích

2006 | okr. Strakonice

Tvrz Lnáře z počátku 14. století byla do dnešní podoby přestavěna v letech 1986–1990, opravu provedl tehdejší vlastník – Úřad vlády ČR. Obec Lnáře se stala vlastníkem na jaře roku 2002. Po povodni téhož roku obec nemovitost opravovala a neměla konkrétního architekta, proto se její oprava děla za pečlivého dohledu Národního památkového ústavu v Českých Budějovicích. V roce 2004 byly ukončeny opravy poškozených nebytových prostor a v roce 2006 byl realizován projekt s názvem „Lnáře – vstupní brána regionu Blatensko“. Ve sklepních prostorách vznikla galerie, kde je umístěna stálá expozice jednoho z nejvýznačnějších sklářů 2. poloviny 20. století Bohumila Eliáše. V nadzemní části jsou obecní knihovna a infocentrum spojené s dalšími výstavními prostory.

Archeopark v Netolicích

| okr. Prachatice

Ing. Pavel Šlechta, Petr Růžicka, Oldřich Petrášek, PhDr. Jaromír Beneš, Ph.D., 2008

Na místě původního přemyslovského správcovského hradu, zmiňovaného v Kosmově kronice již k roku 981, postupně vzniká archeopark, zaměřený na období vzniku českého státu v 10.–13. století, s ukázkami opevnění, bydlení, řemeslnických dílen, kastelánským palácem, kostelem a návštěvnickým centrem. V roce 2010 byly při archeologickém průzkumu nalezeny základy raně středověkého kostela sv. Jana s pohřebištěm, které by se měly stát součástí budoucí expozice. I. etapa byla financována s podporou Jihočeského kraje, programu LEADER ČR a Iniciativy Společenství INTERREG III A (partnerem je Keltský archeopark v Ringelai v Bavorsku).

Zámek v Pohořelicích

Ing. arch. Alena Nožková, Ing. arch. Stanislav Nožka, 2003 | okr. Zlín

Pohořelský zámek vystavěný kolem roku 1680 koupila obec v roce 1997 ve značně zchátralém stavu včetně zámeckého parku. V letech 1999–2003 byl zámek zrekonstruován na dům sociálních služeb (Domov pokojného stáří). V suterénu zámku se nachází Klub důchodců se zámeckou restaurací. V současnosti se s podporou z programů Evropské unie provádí revitalizace parku a rekonstrukce staveb přilehlých – kaple, boží muky a křížky. Již dnes se dá zámecký park a zámek navštívit a můžete se pokochat krásným výhledem na řeku Moravu a její okolí.

Rekonstrukce chalupy v Tupadlech u Klatov

Ing. arch. Jiří Opočenský, Ing. arch. Štěpán Valouch, 2009 | okr. Klatovy

Tradiční chalupa starší 170 let je složena ze tří částí. V čele k ulici je roubené dřevěné obydlí se světnicí, před-síní a kuchyní, za ní navazuje kamenný chlév, chalupu uzavírá cihelná stodola. Cílem obnovy bylo upravit tradiční chalupu pro současný standard bydlení. Ze stodoly se stal hlavní obytný prostor, v místě průjezdu zasklený francouzskými okny do zahrady. Střední část chléva byla upravena na servisní zázemí. Přední roubená část byla ponechána v původní podobě. Zděné části chalupy jsou zatepleny minerální vatou a obloženy prkenným pobitím, přední roubená část je omítnuta hliněnou omítkou s vápenným nátěrem.

Rodinný dům v Hoštičkách | obec Mochtín

M. A. Svatopluk Sládeček, 2009 | okr. Klatovy

Novostavba rodinného domu v Hoštičkách byla navržena jako jednoduchý hranol, zkosený v jihovýchodním průčelí se zborcenou rovinou ploché střechy. Seřiznutí hranolu odráží rozložení vnitřního prostoru v domě. Dům má dvě nadzemní podlaží, mezonet a je částečně podsklepen. Suterén a snížená část 1. nadzemního podlaží je z cihelného zdiva, s železobetonovými stropy. Zbývající část domu je provedena jako dřevěná rámová konstrukce, opláštěná palubkami.

Rodinný dům v Týnci nad Labem

Ing. arch. akad. arch. Naděžda Vaníčková, 2010 | okr. Kolín

Přáním stavebníka bylo upravit jeho rodinný dům z roku 1953 a vytvořit v něm podmínky pro střídavý výkon zaměstnání vědeckého pracovníka. K tomu autorka projektu zajistila celkovou modernizaci a výměnu interiérů s důrazem na povšechné pohodlí, opravu starých a doplnění nových inženýrských sítí (původní již svým charakterem a rozsahem nestačily na požadavek soudobého obydlí) a citlivou přestavbu objektu s promyšlenou návazností na systematicky založenou zahradu bez vyumělkovaných a do českého prostředí nepatřících zahradních prvků v souladu s okolní krajinou středního Polabí.

Rodinný dům v Lázních Libverda

Ing. arch. Hana Kačírková, Ing. arch. Jiří Sedláček, 2009 | okr. Frýdlant

Rekonstrukce chalupy z roku 1860 na okraji Lázní Libverda, na mírně svažitém pozemku, otevřeném na jedné straně široce do kraje. Chalupa je zčásti kamenná, vyvážených proporcí, tak jak to naši předci uměli včetně osazení do krajiny. Autoři si pochvalují spolupráci se stavebníkem i vstřícnost úřadů při jednání o povolení rekonstrukce v chráněné krajinné oblasti. Jejich snahou bylo co nejvíce zachovat původní ráz chalupy. Veškeré novotvary (vstupní arkýř, vikýř na jihozápad a nová pultová střecha kuchyně) vycházejí z prvků, které se v kraji užívaly. Každý, kdo se pouští do jakékoliv stavby v krajině či zástavbě, má ctít okolí stavby a tvořit s ní jednotu.

Rekonstrukce domu v Morkůvkách

Zdeněk Číkl, 2003 | okr. Břeclav

Sám sobě architektem – může být diskutabilní, někdy i problém. Příklad, kdy si majitel svou zodpovědnost ke stavbě i okolí uvědomil a cílevědomě zachoval původní znaky malého vesnického stavení – malá dvojité okna s otvíráním ven či dřevěné nízké stropy, se ale povedl. Bylo pro něj zároveň důležité využít všech moderních vymožeností dneška pro pohodlnější bydlení, jako jsou televize, myčka, pračka apod. a přitom je citlivě zakomponovat do původního starého typu bydlení. Dalším vybavením domku jsou repliky původního dřevěného nábytku, věci nakoupené v bazarech a antikvariátech tak, aby život zde byl milý a příjemný.

Rekonstrukce statku v Drahenicích

Ing. arch. Václav Krajc, Ing. arch. Jan Kučera, Ing. Marie Kučerová Lejčková, 2008 | okr. Příbram

Kulturní památka Selský statek v Drahenicích se poprvé objevuje v písemných pramenech již v Berní rule z roku 1654. Současná podoba vychází především z přestavby provedené v první čtvrtině 19. století. Po epoše JZD prodali restituenti usedlost současným majitelům, kteří za přispění Národního památkového ústavu započali s postupnou renovací. Noví vlastníci prokázali mimořádný cit a úctu k historickému souboru staveb, přičemž nezapomínají ani na zahradně krajinářské úpravy. Obytné stavení je nadále užíváno k bydlení, navíc slouží pro pořádání pravidelných letních pěveckých soustředění pod vedením uměnilovných majitelů.

Rodinný dům ve Vraném nad Vltavou

Ing. arch. Ján Stempel, 2006 | okr. Praha-západ

Pokud jsou náklady na stavbu rodinného domu omezené, většina stavebníků své příští bydlení hledá v katalogích typových domů. Chybně se domnívá, že dům podle projektu architekta si může dovolit jen málokdo. Dům ve Vraném nad Vltavou splnil sen mladé rodiny o vlastním domově. Standardní stavební materiály a postupy, užity tím správným způsobem, vedly k harmonickému výsledku. Společně se stavebníkem se podařilo nalézt rovnováhu mezi možností a potřebou. Minimalizací použitých prostředků působí dům na své okolí zvenčí až introvertně. Podstatné věci se odehrávají uvnitř, kde se uživatel pohybuje mezi vestavěným nábytkem. „Dům je nakonec levný, přestože v něm máme vše, co potřebujeme; nic tu není zbytečné a každé místo je plně využité,“ říkají majitelé i po několikaleté zkušenosti s užíváním.

Rodinný dům v Popovičkách

Ing. arch. Ján Stempel, 2008 | okr. Praha-východ

Rodinný dům v Popovičkách navázal na koncept započatý u rodinného domu ve Vraném nad Vltavou. V poměrně minimalizovaném jednoduchém archetypálním objemu je navržena komfortní dispozice pro čtyřčlennou rodinu. Z exteriéru dům zaujme svou příjemnou dřevěnou fasádou, která je v záměrném kontrastu s interiérem, kde neomítané betonové tvárnice působí jako lego pro dospělé. Odráží se zde až hravý přístup majitelů, kteří se zapojili do návrhu velmi aktivně. Vzájemně obohacující diskuze jistě ovlivnila jejich přístup k bydlení a se svým novým domovem se velmi rychle sžili. Zahradní úpravy nebyly rozhodně podceněny a dům se tak neřadí mezi masu domů s okolím, na které nezbyly peníze. Dům působí jako manifest proti masové zástavbě typizovaných domů devastující české vesnice.

Rekonstrukce domu v Březince | obec Bělá pod Bezdězem

Ing. arch. Karel Doubner, 2005 | okr. Mladá Boleslav

Dům patří k nejhodnotnějším památkově chráněným lidovým stavbám v regionu. Navíc leží na území vesnické památkové zóny Březinka. Je to patrová stavba „vrátenského typu“ z přelomu 18. a 19. století. V přízemí namísto světnice je umístěna kuchyně se stolováním, na ní navazuje síň. Ze síně je přístupné sociální zařízení, které je propojené přes prostor bývalých chlévů s možností přístupu k ubytování hostů. Obě křídla vytvářejí zákoutí, ve kterém bylo dříve hnojiště, dnes upravené na zahrádku. Nešetrně zvětšená okna byla nahrazena okny novými, pořízenými jako tvarově věrná kopie oken původních. Střecha byla nově pokryta štípaným dřevěným šindelem.

Horská chata ve Špindlerově Mlýně

Ing. arch. Šimon Brnada, Ing. arch. Ondřej Gattermayer, 2003 | okr. Trutnov

Stavba byla realizována na místě bývalé hájovny ve Slezském sedle nad Špindlerovým Mlýnem. Už nadmořská výška 1150 m n. m. určovala charakter a způsob řešení stavby. K tomu se přidaly další požadavky, protože dům leží v ochranné zóně Krkonošského národního parku. Podmínkou bylo, že stavba musí respektovat tvarosloví a rozměry původní hájovny. Jednoduchý tvar stavby, navazující na místní tradici dřevěných nebo dřevem obložených staveb, je povýšený nad obvyklé řešení obloukovým zakončením sedlové střechy. Umožnilo to mimo jiné efektivně navrhout podkrovní místnosti, příjemně prosvětlené velkými okny.

Energeticky úsporný rodinný dům v Hořovicích

Akad. arch. Aleš Brotánek, 1999 | okr. Beroun

Projekt vznikl v diskuzích se stavebníky v průběhu jednoho roku. Základem je co nejoptimálnější orientace ke světovým stranám. Nevytápěné prostory jsou na severní straně, na jih jsou orientovány obytné prostory s široce rozkročenou zimní zahradou mezi dvěma rozbíhajícími se částmi domu. Dům s tradičními keramickými nosnými stěnami je nadstandardně zateplen, je v něm řízená výměna vzduchu (rekuperace) s teplovzdušným vytápěním, zimní zahrada se svislými prosklenými stěnami (v zimním období lépe prochází nízké sluneční záření, v létě snižuje přehřívání), která plní funkci teplovzdušného kolektoru s akumulací tepla v zvláště upravené akumulační dvojstěně. Solární teplovzdušný systém s akumulací tepla je doplňován v neslunečných dnech zimních měsíců plynovým kotlem.

Pasivní rodinný dům v Hradčanech

Akad. arch. Aleš Brotánek, MgA. Jan Brotánek, Ing. arch. Jan Praisler, 2007 | okr. Blansko

Dům je v souladu s přáním stavebníka přízemní a bezbariérový. Na obytnou vytápěnou část navazuje na severní straně část nevytápěná. Je založený nad terénem na pilotkách. Hlavní konstrukční materiál je lehký fošinkový skelet uzavřený dřevoštěpovými OSB deskami a vyplněný celulózovou izolací z recyklovaného papíru. Střecha je s mírným sklonem se sukulentní vegetací a provětrávanou difúzně otevřenou skladbou. Teplovzdušné vytápění s rekuperací tepla je doplněno zemním registrem pro přehřev nebo předchlazení větracího vzduchu. Nouzový dohřev je zajištěn elektrickou energií nebo krbem se spalováním biomasy.

Rekonstrukce domu v Jickovicích

Ing. arch. Aleš Procházka, 2009 | okr. Písek

Původně chudou kamennou chalupu s povalovými stropy koupila pro celoroční bydlení mladá otužilá rodina se dvěma malými dětmi, kladoucí důraz na zdravý životní styl. V chladnějším přízemí vznikly přestavbou dvě ložnice a koupelna, vyhřívaná centrálními kachlovými kamny obsluhovanými z chodby. Teplý vzduch je rozváděn i do dalších obytných místností. Povalové stropy očištěné od omítek byly využity jako výrazný výtvarný prvek v interiéru. Společná obytná místnost s kuchyňskou linkou, jídelním stolem a posezením obsadila cca 2/3 podkroví (zbylá část obsahuje úložné prostory a WC). Na snímku ještě není provedena rozlehlá terasa s vyhlídkou do zahrady.

Bytová výstavba v Radomyšli

Bohumil Kučera, 2006 | okr. Strakonice

Hlavním problémem venkova je pokles počtu obyvatel a současně nárůst jejich průměrného věku. Jediným klíčem k řešení této situace je bytová výstavba. Cesta k její realizaci je dlouhá a trnitá. V Radomyšli se to díky nemalému úsilí, dotacím a troše nutného štěstí podařilo. Od roku 2006 do roku 2010 zde v lokalitě „Na Baborčici“ vyrostlo 43 nových rodinných domů a připravují se pozemky pro dalších 12. Ve výstavbě převládají řadové domy, které podle předpokladů obsadily zejména mladé rodiny s dětmi. Tato výstavba přinesla v době realizace práci pro místní podnikatele a živnostníky a následně vedla k nárůstu počtu obyvatel z 1128 na 1212. Zvýšil se počet dětí ve školách a narostla kupní síla, což oceňují zejména místní obchody a služby. V neposlední řadě byl pozitivně ovlivněn rozpočet městyse.

Dům s pečovatelskou službou v Sedlicích

Ing. arch. Pavel Lejsek, 2003 | okr. Strakonice

Základem stavby jsou dvě původní budovy bývalé kovárny a bývalé pekárny, které v šedesátých letech sloužily jako „Dům služeb“, restaurace a prodejna, v části byly byty. Po rekonstrukci má dům 14 malometrážních bytů s kuchyňským koutem. Obyvatelům jsou zabezpečovány tyto služby: donáška obědů, provádění nákupů, doprovod k lékaři nebo vyzvednutí léků, úklid bytu a další dle možností. Součástí domu je společenská místnost, kde se mohou jeho obyvatelé scházet a společně trávit volné chvíle hraním společenských her, sledováním televizních programů, četbou časopisů a knih nebo oslavit životní jubilea.

Rekonstrukce bývalé školy v Hlavenci na obecní byty

Ing. Libor Slezák, Ing. Petr Pospíšil, 2006 | okr. Praha-východ

Po ukončení školního provozu ležela budova bývalé obecní školy léta ladem či byla v nevýhodném pronájmu, až se obecní zastupitelstvo v roce 2005 rozhodlo, že ji dá do pořádku a bude se snažit alespoň částečně zachovat původní architekturu stavby. Po rekonstrukci se v budově nachází devět malometrážních bytů pro mladé lidi z obce a jednu čtvrtinu budovy využívá obec jako kancelář, místní knihovnu, obecní posilovnu a klubovnu, kde pracují maminky se svými dětmi v mateřském centru či se zde scházejí členové místních spolků.

Dům s pečovatelskou službou v Chřibské

Ing. arch. Hanuš Härtel, Ing. arch. Martin Sedlák, 2004 | okr. Děčín

Na náměstí ve Chřibské nechalo město postavit pro seniory nový dům s 12 byty. Objekt dobře zapadá do staré zástavby náměstí. Je jediným obytným domem ve městě, ve kterém je osobní výtah. Financování stavby bylo zajištěno z dotace Státního fondu rozvoje bydlení, úvěrem a z rozpočtu města.

Dům s pečovatelskou službou v Habrovanech

Ing. Jaroslav Koukal, 2008 | okr. Vyškov

Přízemní objekt s 12 jednopokojovými byty, ve kterých bydleli převážně tělesně postižení občané, vlastní obec od roku 1991. Po nástavbě je v objektu 24 jednopokojových bytů a 4 byty pro mladší rodiny. Postupně jsou rekonstruovány byty v přízemí, v roce 2010 prošlo celkovou proměnou 6 bytů.

Základní škola ve Velehradu

Ing. arch. Miloš Klement, Ing. arch. Petr Todorov, 1998 | okr. Uherské Hradiště

Škola, vybudovaná z prostředků státního rozpočtu po navrácení budovy velehradské školy církvi, je umístěna do jádra obce a její řešení zvýrazňuje celé velehradské centrum. Je umístěna do nádvoří bývalého hospodářského dvora a je komponována do protáhlých křídel, vytvářejících náměstí a současně v druhém plánu vnitřní přestávkový dvůr, na který navazuje školní hřiště, pojaté jako volný park. Stavba školy je založena na železobetonových roštích, nosný systém je zděný. Omítka školy je bílá, krytina střechy je keramická francouzská červená. Moderním prvkem je rozsáhlá vstupní hala s ochozy, procházející celou výškou dvou pater. Dominantou stavby je tělocvična, jejíž krov vytváří dřevěné obloukové vazníky s dřevěným akustickým podhledem.

Sluňákov – centrum ekologických aktivit města Olomouce | obec Horka nad Moravou

Mgr. Akad. arch. Roman Brychta, Ing. arch. Adam Halíř, Ing. Ondřej Hofmeister,
Ing. arch. Petr Lešek, 2007 | okr. Olomouc

Budova Centra a areál mají sloužit pro seznámení veřejnosti s přírodou a procesy v ní probíhajícími a přiblížit ekologické myšlení a úlohu člověka v přírodě. Zároveň je vstupní branou do CHKO Litovelské Pomoraví. Samotný objekt slouží k vzdělávání školní mládeže a pořádání odborných seminářů z ekologie, pedagogiky a příbuzných oblastí s možností ubytování. Budova je přirozenou součástí krajiny. Svou orientací se otevírá slunci. Je navržena jako energeticky úsporná stavba s využitím moderních alternativních zdrojů energie a slouží veřejnosti jako příklad ekologické stavby. Investorem je město Olomouc ve spolupráci se Státním fondem životního prostředí.

Centrum Veronica v Hostětíně

prof. Dipl.-Ing. Georg W. Reinberg, 2006 | okr. Uherské Hradiště

Seminární centrum je postaveno jako pasivní dům a nabízí zázemí pro vzdělávání i ubytování. Stavba využívá řadu moderních i tradičních a přírodních materiálů a technologií – slaměnou izolaci, hliněné omítky, nepálené cihly, dešťovou vodu aj. Ekologicky šetrný provoz budovy využívá obnovitelných zdrojů (slunce, biomasa). Provozovatelem je ZO ČSOP Veronica. Výstavba byla příkladem unikátní spolupráce mnoha partnerů z ČR (SFŽP, MMR, firemní dárci aj.) i zahraničí (Společný regionální operační program, Nizozemí, Rakousko aj.).

Škola obnovy venkova ve Zdislavě

Ing. Tomáš Horník, 2010 | okr. Liberec

Vzdělávání v oblasti obnovy venkova se zvláštním zaměřením na obnovu podstávkových domů se ujalo občanské sdružení „Partnerství pro obnovu řemesel na venkově“ (Pořes), které si klade za cíl podílet se na obnově a urbanizaci česko-německo-polské krajiny, kde se tyto domy nacházejí. K potřebné osvětě a výchově řemeslníků postupně s podporou soukromých investorů a evropských fondů přestavuje bývalou zemědělskou usedlost, ve které otevřela počítačovou učebnu, technickou knihovnu se třemi studovnami (podstávkové domy, technika prostředí, enviromentální obec) a připravuje výstavbu řemeslných dílen.

Sportovní hala v Horní Stropnici

Ing. Jaroslav Kubeš, 2001 | okr. České Budějovice

Obec musela řešit absenci pohostinských služeb a většího shromažďovacího místa pro zábavy a veřejné schůze po zavření Pohostinství Jednota v obci. Rozhodla se pro víceúčelové zařízení, které poskytuje kromě sportovního všestranného využití (hojně využívaného od Rakouska až po Prahu) také pohostinské služby, klubovnu i sál, fitcentrum a saunu. Obec postavila i kotelnu na štěpky z obecních lesů, která zásobuje teplem také sousední školku.

Sportovní hala v Dolní Dobrouči

Ing. arch. Alexandr Skalický, 2010 | okr. Ústí nad Orlicí

Stavební program vznikl postupně ze spolupráce architekta a vedení obecního úřadu. Stavbu bylo nutné navrhnout s ohledem na finanční možnosti obce, snadnou údržbu a nízké provozní náklady. Hala slouží především místním občanům. Díky tomu, že stavba velikostně splňuje parametry všech halových sportů, mohou ji využívat také sportovci z okolí ke svým soutěžním utkáním. Peníze za pronájem volných hodin tak snižují provozní náklady.

Rekonstrukce sýpky v Lukách nad Jihlavou

Ing. arch. Jaromír Homolka, CSc., 2003 | okr. Jihlava

Sýpka v Lukách nad Jihlavou patřila k areálu Panského dvora, jenž sloužil jako hospodářské zázemí louckého zámku. Po roce 1947 připadla sýpka Zemědělskému nákupnímu sdružení a v roce 2000 byla odkoupena obcí. Záměrem bylo zrekonstruovat celý hospodářský areál, jehož budovy nyní slouží jako technické zázemí obce, ubytovna a vzdělávací centrum a sýpka jako tělocvična pro místní základní školu, která do té doby podobné prostory postrádala. V roce 2001 získala obec na projekt dotaci ze Společného regionálního operačního programu, s jejíž pomocí v první etapě zrekonstruovala sýpku a ve druhé zbývající budovy dvora.

Orlovna v Telnici

Ing. arch. Zdeněk Toman, 1995 | okr. Brno-venkov

Orlovna v Telnici byla postavena již v roce 1925 z peněz členů „Spolku pro postavení a udržování Orlovny v Telnici“. Po roce 1948 byla budova zabavena a postupem času zcela zdevastována. V roce 1993 se členové obnoveného spolku rozhodli postavit novou Orlovnu s kuželnou na vedlejším pozemku farní zahrady. Stavba byla vybudována za velké pomoci telnických obyvatel, kteří se svou dobrovolnickou prací účastnili celé výstavby. Nová Orlovna svým architektonickým pojetím, respektujícím historický střed obce, i zapojením místních obyvatel do výstavby přispěla k oživení spolkového života v Telnici.

Kulturní centrum v Malých Žernosekách

Ing. Petr Liška, Ing. Miroslav Polerecký, 2001 | okr. Litoměřice

Kulturní centrum obce bylo realizováno rekonstrukcí a dostavbou již nevyužívané požární zbrojnice s věží pro sušení požárních hadic. Působí zde mateřské centrum, pravidelně se zde konají vystoupení dětí a pro děti, je využíváno pro činnost spolků působících v obci a aktivity neziskových organizací. Kulturní centrum se nachází ve středu novější části obce a přímo navazuje na parkovou zeleň s mnoha herními prvky – je vhodným místem pro pohybové aktivity a místem pro rodinná setkávání. Bylo vybudováno s podporou z národního dotačního programu pro rozvoj severozápadních Čech a Moravskoslezského regionu.

Přestavba kulturního domu v Koclířově

Ing. arch. Jaroslav Tušer, Ing. arch. Josef Lopour, 1998 | okr. Svitavy

Budova Kulturního domu byla postavena v roce 1806 jako farní škola. Po roce 1945 ji nově přichozí obyvatelé obce přestavovali postupně na kulturní stánek obce a pozdější kino. V roce 1994 se jednalo o shluk přístavků, který ve středu obce dotvářel nevábne prostředí zanedbaných budov. V roce 1997 bylo rozhodnuto o realizaci návrhu přestavby dle Programu obnovy vesnice obce a celá budova byla vně i uvnitř přestavěna a sjednocena. Vznikla tak nová restaurace s pivnicí, několik kluboven a dva byty. Dodatečně byl v roce 2010 rekonstruován hlavní sál.

Rekonstrukce mlýna v Dolním Němčí

Ing. Marek Rajda, 1999 | okr. Uherské Hradiště

Mlýn č. p. 105 v Dolním Němčí je kulturní památkou. Vodní dílo sloužilo do roku 1914, do současnosti se dochoval pouze trakt usedlosti bez mlýnského zařízení. Vročení na trámu v jizbě situuje stavbu do roku 1838, kamenný sklep s valenou klenbou, mlýnice a patrová komora nad sklepem však mohou být ještě starší. Je dokladem lidového stavitelství, interiéry obytné části svým zařízením vypovídají o tradičním bydlení vesnického člověka, o jeho duchovní a sociální kultuře. V roce 1987 byl objekt obcí vykoupen, náročná obnova objektu trvala přes 10 let. Již na počátku bylo dohodnuto, že vedle expozičního využití objekt svou stylovostí navíc vybízí i k využití ryze komerčnímu, zejména kamenný sklep (jako vinárna), sýpka, mlýnice, chlév (jako stylová restaurace).

Rekonstrukce bývalé školy a fary v Biskupicích

Bohdan Král, 2000, Ing. Miloš Sonnewend, 2004 | okr. Svitavy

Žlutá budova na fotografii je bývalý pivovar, později obecní škola, po jejím zrušení sloužila jako kino a klubovny. Po integraci obce v 80. letech minulého století byla budova devastována, po osamostatnění obce došlo k přestavbě na obecní úřad, poštu a knihovnu. V patře bylo s podporou Ministerstva pro místní rozvoj ČR vybudováno 8 obecních bytů. Oranžová budova je bývalou farou, kterou obec od církve odkoupila a vybudovala zde, rovněž s podporou ministerstva, další 4 obecní byty.

Tělocvična v Řepištích

Ing. arch. Zdeněk Toman, 2010 | okr. Frýdek-Místek

Rok 1989 udělal téměř definitivní tečku za plánovanou výstavbou tělocvičny v Řepištích. Následné osamostatnění obce však posílilo touhu občanů mít v obci vlastní tělocvičnu. V roce 1998 se zastupitelstvo rozhodlo zpracovat studii a následně projektovou dokumentaci. Hlavní požadavky vzniklé z mnohaleté diskuze byly: víceúčelovost, sportovní a společenské zařízení pro obec a školu, odpovídající velikost, etapizace výstavby a vzhled objektu. Na výstavbu tělocvičny se však nedařilo dlouho sehnat peníze. Až v roce 2008 obec získala na projekt finanční prostředky z Regionálního operačního programu Moravskoslezsko.

Lisovna v Hnanicích

Ing. arch. Zuzana Votavová, Ing. Tomáš Šebesta, 2009 | okr. Znojmo

Stavba lisovny v sobě optimálně snoubí funkci rodinného rekreačního domku a tradičního jihomoravského vinného sklepa, který poskytuje veškeré zázemí potřebné pro archivaci, ale i konzumaci ušlechtilého moku. Stavebník se společně s architektkou snažili zachovat prvky tradiční architektury.

Hotel Kraví hora v Bořeticích

Ing. arch. Eugen Točík, Ing. arch. Barbora Szczygielová, 2004 | okr. Břeclav

Hotel Kraví Hora v Bořeticích se dá plným právem považovat za vyvrcholení výjimečného úsilí mnoha nadšenců a patriotů tradiční vinařské obce a její části „Svobodné spolkové republiky Kraví Hora“ o zviditelnění. Vybudování kvalitního ubytování ve spojení s pestrými doplňkovými službami (mimo jiné i sídlem prezidenta recesní spolkové republiky a místní vlády) výrazně pomohlo k rozvoji lokality vinných sklepů. Přes počáteční rozporuplné reakce (domácí nazývají hotel „Pastelky“) se areál hotelu stal vyhledávaným turistickým cílem a centrem propagace místního vinařství. Soukromá investice byla zrealizována s finanční podporou z programu SAPARD, přístavba je z roku 2009.

Rekonstrukce fary v Klentnicích

Ing. arch. Marek Štěpán, Radek Džiuban, 2008 | okr. Břeclav

Budova fary je pozdně barokní, z období vlády Josefa II. Je postavená jako utilitárně funkční komorní objekt pro nově myšlenou roli faráře – úředníka, jíž císař řešil správu země. Objekt je podlouhlý, přízemní, postavený kolmo ke komunikaci. Je zastřešen sedlovou střechou, štít do ulice je střízlivě zdobný. Budova má velmi symbiotické postavení vzhledem ke kostelu, který stojí rovnoběžně s ní ve vzdálenosti 3 m. Zajímavé je, že původní dispozice s emfiládou průchozích místností neomylně provozně fungují i v novém provozu. Vlastní dispozice je rozdělena malou vstupní halou, nalevo je farní salón – kavárna a bar, napravo etnografický salón a jizba se zázemím. Fara je opravena důsledně historickým způsobem. Byla opravena původní fasáda a výmalby, zrepasovány podlahy a výplně otvorů. Autentické prostředí spoluvytváří zařízení, zčásti autorsky navržené, zčásti vybrané od starožitníků a vetešníků.

Penzion Jáňův dvůr v Novém Přerově

| okr. Břeclav

Ing. arch. Barbora Jenčková, Ing. arch. Kateřina Horáková, Ing. arch. Tomáš Jenček, 2009

Původní statek býval jedním z největších v obci. Silný duch místa nedovolil novým majitelům vůbec pomyslet na to, že by snad zchátralý dům z kotovic strhli a na jeho místě stavěli nový. Statek nejenže nespádl, podařilo se z něj postupně vytvořit venkovský penzion a cyklokemp pro lidi z města, cestující sem za skutečně venkovskými zážitky. K nim patří nejen bezprostřední styk s domácími zvířaty, která majitelé chovají (koně, ovce, kozy), až kýčovitě západy slunce nad vesnicí při popíjení u vinných sklepů nad obcí, ale také vyzvánění kostelních zvonů každé ráno v šest. Soukromá investice byla podpořena z Programu rozvoje venkova.

Kapplův dvůr v Třanovicích

Ing. Zbyhněv Janczyk, 2006 | okr. Frýdek-Místek

Budova v dnešní podobě je výsledkem rekonstrukce chátrajících a nevyužívaných bývalých zemědělských objektů. Rekonstrukce byla součástí projektu „Revitalizace nevyužitých zemědělských objektů do vesnické podnikatelské zóny a podnikatelského inkubátoru jako zdroj pracovních a podnikatelských příležitostí“, v jehož rámci obec zcela přestavěla původní velkokapacitní vepřín na průmyslovou zónu s podnikatelským inkubátorem a společným zázemím (kotelna na biomasu, jídelna) se 400 zaměstnanci.

Statek Pod Kalvárií v Ostrém | město Ústěč

Ivan Hozák, Vladimír Sassmann, 2009 | okr. Litoměřice

Kouzlo usedlosti Ostré 22 umocňuje jedinečná poloha pod vrcholkem Kalvárie s impozantními pozůstatky barokního poutního místa. Statek tvoří pět budov v jedinečném uspořádání kolem prostorného dvora. Původní budova statku shořela při požáru vesnice v polovině 19. století, nová byla dostavěna v roce 1895. K areálu dále patří sýpka (zatím nebyla rekonstruována), stodola a špejchar s mlatem z roku 1926. V roce 2010 se podařilo zrekonstruovat stodolu. Statek slouží jako sídlo rodiny majitele, dále jako penzion a kavárna.

Rekonstrukce statku Bernard v Královském Poříčí

Ing. Pavel Heinz, 2006 | okr. Sokolov

Existence statku je úzce spjata s důlní činností na Sokolovsku. Byl vybudován v roce 1922 v sousedství dnes již zrušeného dolu Bernard jako součást důlní společnosti pro její samozásobení. Obec Královské Poříčí si v roce 1994 statek pronajala a později jej získala do vlastnictví. Od roku 2005 na statku probíhají rekonstrukční práce, vesměs za přispění Evropské unie. Bylo zde realizováno více než 30 projektů. Statek je dnes centrem tradičních řemesel, zároveň také místem konání celé řady kulturních a společenských akcí.

Hotel v Jítravě | obec Rynoltice

Ing. arch. Miloš Machač, 2010 | okr. Liberec

Původně pravděpodobně dva domy, které byly ke konci 19. století zbourány až na sklepní prostory a překryty jednou stavbou v šedesátých letech minulého století využívanou obcí jako kulturní dům s hospodou a obchodem, jež na přelomu století zkrachovaly. Nový majitel, který objekt odkoupil v roce 2008, se pustil do rekonstrukce, po dohodě s architektem domu přidal typické prvky lužické architektury a dnes je zde 4hvězdičkový hotel o 20 apartmánech, restaurace pro cca 60 lidí, venkovní restaurace a půjčovna kol. Stavba byla podpořena z Programu rozvoje venkova.

Jezdecký klub v Dolní Suché | město Hrádek n. Nisou

Ing. arch. Tomáš Myslivec, 2011 | okr. Liberec

Původní stavba – normalizovaný typ kravína s pozemky v okolí byly za doby Státního statku Hrádek nad Nisou využívány jako pastevní areál. Po likvidaci statku byl kravín odprodán majiteli, který zde zavedl chov koní, ovcí a byla zkoušena i rodinka pštrosů. Ziskovost firmy ale klesala a skončila dražbou. Nový vlastník se rozhodl pro agroturistiku a jezdecký klub. V budově bude jak část s ustájením koní, tak seníky a zázemí pro drobná hospodářská zvířata. Střední část stavby po úpravě krovů a zpevnění stropů bude využívána pro ubytovací služby, štítová část k východu je nová, celodřevěná s balkony typu místních podstávkových domů.

Hotel „U Skanzenu“ v Modré

Ing. Jan Kruml, 2007 | okr. Uherské Hradiště

Úspěšná činnost a návštěvnost archeologického skanzenu daly podnět k výstavbě hotelu, stojícího v sousedství. Architektonické pojetí navazuje na tradice lidového stavitelství. Dispozice lůžkové, restaurační a hospodářské části je členěna na objekty o jednom traktu, které spojuje střecha o jednotné výšce hřebene. Pokryta je historickou doškovou krytinou, typickou pro nivu Moravy. Ke škodě účinku stavby je nedodržení bílých, vápnem líčených průčelí a tmavomodrého soklu.

Statek v Nové Vsi u Protivína | obec Žďár

Ing. Jan Karásek, Ing. arch. Tomáš Zmek, 2003 | okr. Písek

Rekonstrukce usedlosti, ve které chová občanské sdružení Akhal-Teke.cz achaltekinského plnokrevníka, byla zpracována se snahou po citlivém obnovení původní zemědělské usedlosti. Způsob využití jednotlivých prostor se v podstatě nezměnil. Zachován zůstal jak stávající byt, tak i všechny hospodářské budovy a stodola. Výplně otvorů byly zachovány po provedených repasích většinou původní, pokud je nebylo možno opravit, byly provedeny jejich repliky. Zachována byla rovněž všechna žulová ostění kolem otvorů ve dvorních fasádách. Zvláštní pozornost byla věnována vstupním vratům se zdobenými výplněmi.

Přestavba venkovské usedlosti v Otročiněvsi

Ing. arch. Jiří Hušek, 2005 | okr. Beroun

Hlavní budova bývalé usedlosti byla upravena na komfortní bydlení pro majitelku domu a pro hosty (8 lůžek včetně sociálního zázemí). Nad přízemím je nová půdní vestavba s pokoji a bytem se samostatným vstupem ze dvora. Hlavní obytná místnost vznikla v přízemí z bývalé stáje o velkorysé rozloze 60 m². Cílem majitelky je využít moderně vybavený objekt i jako mezinárodní komunitní centrum, místo setkávání a oázu relaxace.

Statek Tři lípy v Třebotově

Ing. arch. Ludvík Pivoňka, 2003 | okr. Praha-západ

Rodinná farma koní je umístěna na náhorní planině nad Berouňkou v chráněné krajinné oblasti jako samostatně stojící usedlost. Součástí areálu jsou stáje koní s átrem, obytná budova majitele, klub se zázemím a podzemní krytá jízdná 60x25 m. Na trojúhelníkový vnitřní obytný dvůr s kašnou navazují společenské a obytné domy s dálkovými výhledy na Brdy. Obdélníkový hospodářský dvůr je obklopen jízdnou a provozními budovami.

